

Šis puslapis atspausdintas iš DELFI interneto vartų.
Adresas <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=16312399>

Rasinis nepakantumas Lietuvoje: mitas ar realybė?

Inga Saukienė, www.DELFI.lt
2008 kovo mėn. 14 d. 14:25

Dar neseniai mums nereikėjo sukti galvos, kaip vertiname kitų tautybių ir rasių žmones. Jų tiesiog nebuvo, ir visuomenėje įsivyravo nuostata, kad kitų tautybių žmonės Lietuvoje nediskriminuojami. Tačiau naujausia jaunimo apklausa parodė: romais nepasitiki 71,7 proc. jaunų žmonių, čečėnais – 47 proc., musulmonais – 45,3 proc., o amerikiečiais – tik 9,6 proc.

AFP/ Scanpix

Diskriminacijos nematome

Ekspertų diskusijas šia tema paskatino radikaliai kitataučių atžvilgiu nusiteikusių jaunuolių eitynės kovo 11-ąją. Anot Lietuvos žmogaus teisių centro direktorės Editos Žiobienės, panašios eitynės vyko ne pirmus metus, tačiau iki šiol jos nesulaukdavo jokios reakcijos.

„Šiuokart bent buvo pastebėta policijos reakcija. Kaip jaustis, jei pareigūnai tik pareikalauja pasitraukti nuo važiuojamosios kelio dalies? Panašūs atvejai rodo, kad valstybėje nėra jaunimo švietimo politikos tolerancijos aspektu. Jaunuoliai nežino, kur yra jų teisių ribos. Juk žodžio teisė nedera su nesantaikos kurstymu, - teigė ekspertė. – Mokyklose pilietinio ugdymo nėra. Jaunimas ugdomas tik tautine dvasia“.

Anot jos, dar prieš keletą metų ši tema atrodė neaktuali net valstybės pareigūnams. Mat kitataučius buvo galima matyti tik krepšinio komandose. Tačiau gyvenimas keičiasi, dėl to kyla vis naujų problemų. „Ir nors visuomenės apklausos rodo, kad rasinės diskriminacijos pas mus nėra, Lietuvoje besilankantys ekspertai kalba kitaip“, - sakė pašnekovė.

Jaunimas mato nelygybę

Vykdamas daugelyje valstybių Europos Tarybos iniciuotą jaunimo kampaniją „Visi skirtingi – visi lygūs“, buvo atlikta 14-29 metų mažiau jaunuolių apklausa, kurios tikslas buvo išsiaiškinti vyraujančias nuostatas įvairių socialinių grupių ir kitataučių atžvilgiu.

Apie 80 proc. apklaustųjų iš esmės pritarė kampanijos siūlytomis visuomeninės-pilietinės veiklos sritims – žmogaus teisių ugdymui, aktyvaus dalyvavimo skatinimui bei įvairovės puoselėjimui.

Įdomu, kad jaunimas, kitaip nei vyresni žmonės, kritiškai vertina galimybę ko nors pasiekti nepaisant priklausomybės kokiam nors socialinei kategorijai. Pavyzdžiui, bendros apklausos rodo, kad dauguma žmonių tautybės nelaiko kliūtimi socialiniame gyvenime. Tuo tarpu apie 46 proc. jaunimo nesutinka, kad tautinė kilmė neturi įtakos, norint ko nors pasiekti.

Daugiau nei trečdalis mato ir tarp lyčių esančią nelygybę, o net 60 proc. respondentų netiki, kad vienodų galimybių save realizuoti visuomenėje turi neįgalieji.

58 proc. apklaustųjų aiškiai jaučia socialinės padėties skirtumus bei įsitikinę, kad socialinė padėtis turi įtakos socialinio gyvenimo pasiekimams.

Auga nepasitikėjimas žydais ir rusais

Ne ką geresnė jaunimo nuomonė ir apie saviraiškos laisvę. Net 50 proc. respondentų nesutinka, kad ji nėra ribojama. 72 proc. apklaustųjų netiki, kad Lietuvoje pakaktų priemonių apginti pažeistas žmonių teises. Nėra nė penktadalio manančiųjų, kad visuomenė Lietuvoje gali turėti įtakos valdžios sprendimams.

„Dar vienas svarbus tyrimo aspektas susijęs su pasitikėjimo tema. Apklausos rezultatai atskleidė kritinį jaunimo nepasitikėjimą aplinkiniais. Tik penktadalis respondentų mano, kad dauguma žmonių mūsų visuomenėje galima pasitikėti, ir net 80 proc. teigia, kad su žmonėmis reikia bendrauti atsargiai“, - teigė tyrimą pristatęs Socialinių tyrimų instituto etninių tyrimų centro

ekspertas Tadas Leončikas.

Jaunimo nuostatos įvairių socialinių grupių atžvilgiu neišsiskiria – kaip ir kitose amžiaus grupėse, kaimynystėje labiausiai nepageidaujami narkomanai (92 proc.), alkoholikai (86 proc.) ir teisti asmenys (62,5 proc.).

Taip pat neigiama nuostata ir dėl sergančiųjų AIDS. Jų vengtų net 70 proc. respondentų. Anot ekspertų, tai verčia susimąstyti, su kuo ši nuostata susijusi. Jei ji remiasi realiai nepagrįsta baime užsikrėsti, galima suabejoti, ar jaunimas gauna pakankamai informacijos apie įmanomus ir neįmanomus AIDS plitimo būdus.

„Bene didžiausią nerimą kelia jaunimo nuostatos, susijusios su kitataučiais. Galima pastebėti, kad kai kurias grupes, kurios laikomos netradicinėmis Lietuvai, jaunimas vertina palankiau nei vyresni žmonės – pavyzdžiui, juodaodžius, musulmonus, čečėnus ir kitus pabėgėlius. Tačiau lyginant su visuomenės vidurkiu, kur kas daugiau jaunimo išreiškė neigiamas nuostatas žydų atžvilgiu (atitinkamai 18 ir 32 proc.), lenkų (10 ir 23 proc.) ir rusų (4 ir 14 proc.). Beje, šis skirtumas labiausiai išryškėja 14-17 metų amžiaus grupėje“, - teigė T. Leončikas.

Romais nepasitiki 71,7 proc. jaunų žmonių, čečėnais – 47 proc., musulmonais – 45,3 proc. pabėgėliais – 47,5 proc., juodaodžiais – 25,7 proc., turkais – 23,3 proc., kinais – 18 proc., amerikiečiais – 9,6 proc.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.